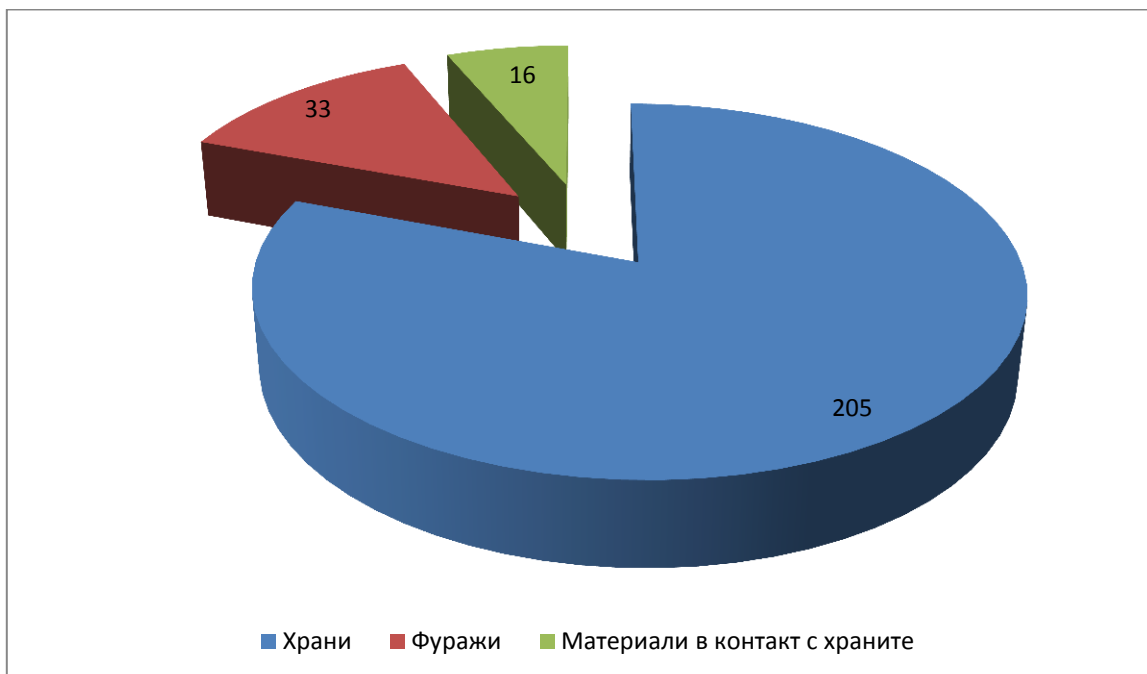

Анализ на данните получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF) за месец февруари 2014 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец февруари 2014 г. е **254**. Сигналите в категория храни са най-много – **205**, за фуражи – **33**, а за материали в контакт с храни – **16** (фиг.1).

Фиг.1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – **53** нотификации които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – **12** нотификации: **бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в:** пушена риба от Латвия (2), Гана и Естония; **живак** в риба меч от Виетнам (2) и Франция и в замразена акула от Испания; **хистамин** в риба тон от Испания; **недиоксиноподобни полихлорбифенили** в замразена риба от САЩ; **диоксини, диоксиноподобни и недиоксиноподобни полихлорбифенили** в замразена пушена змиорка от Холандия.

Плодове и зеленчуци – **8** нотификации: **високи нива на йод** в сушени водорасли от Южна Корея (3); **етефон** в десертно грозде от Перу и от Южна Африка; **стъклени фрагменти и парчета дърво** в консервирана леблебия от Испания; **наличие на неразрешените оцветители Судан 1 и Судан 3** в лютив червен пипер с неизвестен произход; **афлатоксини В1** в сушени смокини от Испания.

Зърнени и тестени изделия – 6 нотификации: стъклени фрагменти в: хляб от елда от Германия, мъфини от Франция и в ориз от Испания; **високо ниво на алуминий** в смесено брашно от Тайланд; **афлатоксини В1 и фумонизини** в бяла царевича от Италия; **недекларирана млечна съставка и соя** в бисквити от Обединеното кралство.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) - 5 нотификации: *Salmonella* в свинско месо от: Германия, Белгия и Чехия; **шигатоксин продуцираща Esherichia coli** в охладена телешка плешка от Белгия и във вакуумиран нарязан салам от Италия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella enteritidis* в птиче месо от Полша (2); **недекларирани яйца** в пилешки филета от САЩ; *Salmonella spp.* в замразени пилешки гърди от Тайланд.

Билки и подправки – 3 нотификации: **наличие на неразрешен оцветител Судан 4** в лютив червен пипер от Холандия; **афлатоксини В1** в червен пипер от Турция; *Salmonella spp* в лук на прах от Индия.

Мляко и млечни продукти – 3 нотификации: **водороден пероксид** в шоколадов пудинг от Германия; **шигатоксин продуцираща Esherichia coli** в сирене Рокфор от Франция; *Listeria monocytogenes* в сирене от сурово мляко от също от Франция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: **високо ниво на йод** в бебешка храна от Холандия; **наличие на неразрешена субстанция 1,3 диметиламина** в хранителна добавка от САЩ.

Фуражни суровини – 2 нотификации: **риск от контаминиране с фосфин** във връзка с транспортиране на царевича от Румъния и България; **афлатоксини В1** в соя от Казахстан.

Материали в контакт с храните – 2 нотификации: **миграция на бензофенон** от пластмасова опаковка съдържаща мюсли от Ирландия; **миграция на алуминий** от керамични чинии от Португалия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: **норовирус** в замразени миди от Виетнам.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: **кадмий** в какао от Германия.

Мазнини и масла – 1 нотификация: **полициклични ароматни въглеводороди** в масло от маслиново кюспе от Гърция.

Коремоноги – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в готвени охлюви от Ирландия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: **афлатоксини В1** в бадеми от Испания.

Вино – 1 нотификация: **риск от счупване** на бутилки с розе от Португалия.

Нотификации за недопуснат внос – 115 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 24 нотификации: **оксамил** в ягоди от Египет (3); **афлатоксини В1** в сушени смокини от Турция (3); **диметоат** в портокали от Египет (2); **форметанат** в чушки от Турция (2); **карбендазим** в артишок от Египет (2); **фипронил** в: чушки чили от Доминиканската република и в боб от Тайланд; **неразрешено облъчване** на боровинки на прах от САЩ; **пропаргит** в ягоди от Египет; **неразрешена употреба на оцветител Е 102 - тартразин** в мариновани репички от Китай; **наличие на неразрешената субстанция прометрин** във водорасли от Китай; **ацетампирид** в чушки от Доминиканската република; **прохлораз** в чушки чили от Тайланд; **процимидон и клофентазин** в чушки от Турция; **мъртви насекоми и заразяване с плесени** на стафида от Индия; **клофентазин** в чушки от Турция; **диазинон** в червен боб от Етиопия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 19 нотификации: афлатоксини В1 в: фъстъци от САЩ, Китай (4), шам фъстък от Иран (2), Турция, Сирия и САЩ, лешници от Турция, индийско орехче от Индонезия и в бадеми от САЩ; **неразрешена употреба на оцветител Е 110 - Sunset Yellow FCF** в коктейлни ядки от Сингапур; **липса на здравен сертификат** при фъстъчен сладкиш от Китай и микс от ядки от Индия; **наличие на Е 223 – натриев метаби сулфит** в кокосово мляко от Тайланд; **мъртви насекоми** в шам фъстък от САЩ **заразени с плесени; *Salmonella spp.*** в сусам от Индия.

Материали в контакт с храни – 11 нотификации: **миграция на хром** от: ножове за пица от Китай, от капаци на буркани от Китай, от комплект инструменти за барбекю от Китай, от пластмасова белачка със стоманено острие от Китай, от стоманени ножове от Хонг Конг; **миграция на никел** от бъркалки от Хонг Конг, от фритюрник от Китай и от тостер от Китай; **миграция на манган и високо ниво на обща миграция** от острие на миксер от Китай; **електрическа кана от Китай неподходяща за употреба като материал в контакт с храни (стомана AISI 201); промяна на органолептичните характеристики (остра миризма)** на храна била в контакт с пластмасови кани от Китай.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 8 нотификации: ацетампирид в зелен чай от жасмин от Мароко (3); **антраквинон и наличие на неразрешената нова хранителна добавка *Siraitia Grosvenorii*** в билков чай от САЩ (2); **наличие на неразрешената субстанция хлорфлуазурон** в чай от Китай; **наличие на неразрешената субстанция толфенпирад** в зелен чай от Китай; **диметоат и фипронил** в зелен чай от Китай.

Билки и подправки – 7 нотификации: **хлорпирифос** в листа мента от Мароко (2); ***Salmonella*** в лаврови листа от Турция и в микс от подправки от Индия; **диметоат** в листа от дърво (*Tilia tomentosa*) от Албания; **хлорпирифос и профенофос** в градинска мента от Египет; **профенофос в прясна центела (*Centella asiatica*)** от Шри Ланка.

Зърнени и тестени изделия – 6 нотификации: **високи нива на алуминий** в юфка от Китай (2); **карбендазим** в ориз от Индия; **неразрешена употреба на оцветител Е 110 - Sunset Yellow FCF** в крекери от Сингапур; **живи насекоми** в ориз от Индия; **ацефат** в ориз от Индия.

Риба и рибни продукти – 6 нотификации: **хистамин** в сардини от Индонезия (2) и Мароко; **опаразитяване с *Anisakis*** в охладени скумрии и в змиорки от Мароко; **влошен температурен контрол** на замразена риба от Мавритания.

Безалкохолни напитки – 6 нотификации: **наличие на Е 385 – калциев динатриев етилен диамин тетрацетат (CDEDТА)** и **неразрешена употреба на неразрешената хранителна добавка броминирано растително масло (BVO)** в безалкохолни напитки от САЩ (6).

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 5 нотификации: **норовирус** в миди от Тунис (3); ***Salmonella spp.*** в замразени миди от Виетнам; **високи нива на *Escherichia coli*** в миди от Турция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 5 нотификации: **наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Siraitia Grosvenorii*** в билкова хранителна добавка от САЩ и в протеиново блокче също от САЩ; **наличие на неразрешените субстанции хром хелатна аминокиселина и калиев аспартат** в хранителна добавка от САЩ; **наличие на неразрешената субстанция Е 216 – пропил р-хидроксибензоат** в хранителна добавка от Бразилия; **липса на здравен сертификат** за рибно масло от САЩ.

Фуражни суровини – 4 нотификации: ***Salmonella spp.*** в рибно брашно Мавритания и в храна за домашни любимци от Китай; **подправяне** на органична царевича от Украйна **заразена с плесени; афлатоксини** във фъстъци от Китай.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Salmonella spp.* в замразени заготовки от птиче месо от Бразилия (2); *Salmonella Schwarzengrund* в овкусени пуешки гърди от Бразилия; *Salmonella typhimurium* в пилешки гърди от Тайланд.

Готови ястия и закуски – 4 нотификации: липса на здравен сертификат на пикантна смесица от леблебия, юфка, фъстъци и оризови люспи от Индия; **екскременти от насекоми и живи насекоми** в готова юфка от Индия; **пропаргит** в лозови сърми от Турция; **пириметанил, пенконазол, ипродион, тетраконазол, азоксистробин, трифлуксистробин и миклобутанил** в лозови сърми от Турция.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: **шигатоксин продуцираща *Esherichia coli*** в замразено говеждо месо от Бразилия (2); агнешки джолан от Австралия **контаминиран с фекалии.**

Сладкарски изделия – 1 нотификация: **риск от задавяне при консумация и наличие на Е 407 – карагенан** в желиран сладкиш от Сингапур.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: **влошен температурен контрол** на замразени скариди от Гренландия.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в суха храна за кучета от Китай.

Нотификации за насочване на вниманието – 44 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 18 нотификации: **високи нива на йод** в сушени водорасли от Южна Корея (4); **етефон** в десертно грозде от Перу (3); **охратоксин А** в сушени смокини от Турция (2); **флузилазол** в чушки чили от Пакистан; **диметоат** в зелени чушки чили от Виетнам; **наличие на забранената субстанция диелдрин** в моркови от Албания; **бензалкониев хлорид (ВАС)** в пресни зеленчуци от Коста Рика; **диниконазол** в грозде от Перу; **хлорбуфам** в боб от Камбоджа; *Listeria monocytogenes* в гъби от Ирландия; **високо ниво на оцветител Е 110 - Sunset Yellow FCF** в сушени захаросани ананаси от Тайланд; **наличие на неразрешената субстанция хлорат** в моркови от САЩ.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: **опаразитяване с *Anisakis*** на риба от Обединеното кралство; **третиране с въглероден оксид** на риба тон от Испания; **хистамин** в замразена риба от Виетнам; *Listeria monocytogenes* в пушена риба от Белгия; **живак** в риба меч от Шри Ланка.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: **норовирус** в замразени миди от Виетнам (2) и в охладени миди от Холандия.

Фуражни суровини – 3 нотификации: *Salmonella Montevideo* и *Salmonella Tennessee* в соево брашно от Босна и Херцеговина; **наличие на ДНК от преживни животни** във фураж за риби от Испания; *Salmonella spp.* в кучешки играчки за дъвчене от Индия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 3 нотификации: **афлатоксини В1** във фъстъци от Уганда; *Salmonella Hadar* в борови ядки от Пакистан; **стъклени фрагменти** в лешници от Германия.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: **кадмий** в живи омари от САЩ; **високи нива на окситетрациклин над допустимите стойности** в замразени скариди от Виетнам.

Фуражни добавки – 2 нотификации: **неразрешен генномодифициран ориз (ВТ 63)** от Китай (2).

Материали в контакт с храните – 2 нотификации: **миграция на формалдехид** от купи за салата от Китай; **миграция на хром** от стоманени лъжици от Китай.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 2 нотификации: *Salmonella Enteritidis* в замразено пилешко месо от Полша; *Salmonella Montevideo* в пилешки наденици от Франция.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: афлатоксини В1 в царевично брашно от Южна Африка.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: неразрешено пускане на пазара на хранителни добавки от Канада.

Билки и подправки – 1 нотификация: *Salmonella infantis* в анасон от Сирия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: *Salmonella typhimurium* в замразени врабчета от Тунис.

Нотификации за проследяване – 42 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 10 нотификации: наличие на неразрешената субстанция магнезиев аспарат в хранителна добавка от САЩ (3); наличие на неразрешените субстанции цитрулинов малат, аргининов алфакетоглутарат, бета аланин и аргининов малат в хранителна добавка от Полша; наличие на неразрешените субстанции глицин, цитрулин, аргининов алфакетоглутарат, орнитинов алфакетоглутарат, аргининов пироглутамат, аргинин етилов естер, норвалин, теанин, N-ацетилглутамин и глутаминов алфакетоглутарат в хранителна добавка от Полша; наличие на неразрешените субстанции меден хелат, манганов хелат, желязо хелатна аминокиселина, цинк хелатна аминокиселина, калиев хелат и селен хелатна аминокиселина в хранителна добавка от Чехия; наличие на неразрешени субстанции в хранителна добавка от САЩ; неразрешено пускане на пазара на хранителна добавка която съдържа корен от мака (*Lepidium meyenii*), ашваганда (*Withania somnifera*), *Tribulus terrestris* и *Astragalus membranaceus* от Полша; неразрешено пускане на пазара на хранителна добавка от Белгия; наличие на неразрешените субстанции германий, литий и сяра в хранителна добавка от Испания.

Фуражни суровини – 9 нотификации: високи нива на цианид в ленено семе от Германия и Холандия; *Salmonella GIVE* в рибено брашно от Испания; високи нива на *Enterobacteriaceae* в яйчен прах за фуражни цели от Франция; *Salmonella Rissen* в царевично брашно от Холандия; *Salmonella Oranienburg* в соево брашно от Италия; *Salmonella Llandorff* в соево брашно от Италия; *Salmonella Agona* и *Salmonella Mbandaka* в рапично брашно от Германия; *Salmonella Tennessee* в соево брашно от Италия.

Фуражни добавки – 8 нотификации: наличие на неразрешен генно модифициран ориз *Bt 63* от Китай (7); диоксини в цинков оксид от Гърция.

Риба и рибни продукти – 3 нотификации: опаразитяване с *Pseudoterranova* на филета от треска от Дания; третиране с въглероден оксид на охладена риба тон от Испания; неправилно етикетирание на филета от пъстърва от Дания.

Странични животински продукти – 2 нотификации: *Salmonella* в преработен животински протеин от пилета от Холандия; *Salmonella Lamberhurst* и *Salmonella typhimurium* в замразени заешки продукти от Испания.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: високи нива на наразин и никарбазин в комбиниран фураж за бройлери от Холандия.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: високо ниво на оцветител Е 110 - *Sunset Yellow FCF* в захаросан плод от Тайланд.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива на сулфит в омари от Обединеното кралство.

Хранителни добавки и овкусители – 1 нотификация: неразрешено облъчване на подправки за пуканки от САЩ.

Материали в контакт с храните – 1 нотификация: цветна миграция от пластмасови чинии от Китай.

Билки и подправки – 1 нотификация: триадименол и форат в сушена подправка от Испания.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: несъответствие при съпътстващата документация на месо от Холандия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: промяна на вкуса (продължителен горчив вкус) причинена от борови ядки от Китай.

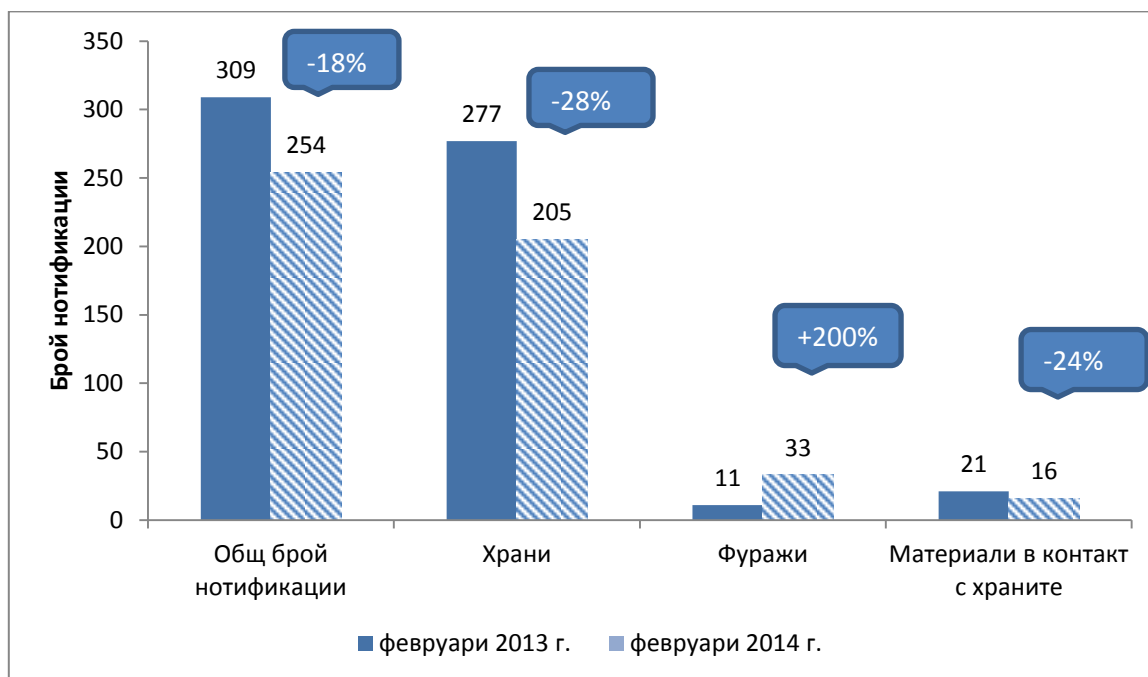
Храни за домашни любимци – 1 нотификация: подозрение за причиняване на вреден ефект (подозрение за причиняване на цистит и други симптоми) при консумацията на суха храна за кучета от Испания.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: съмнение за фалшифициране на пилешки филета от Белгия.

Анализ на тенденциите:

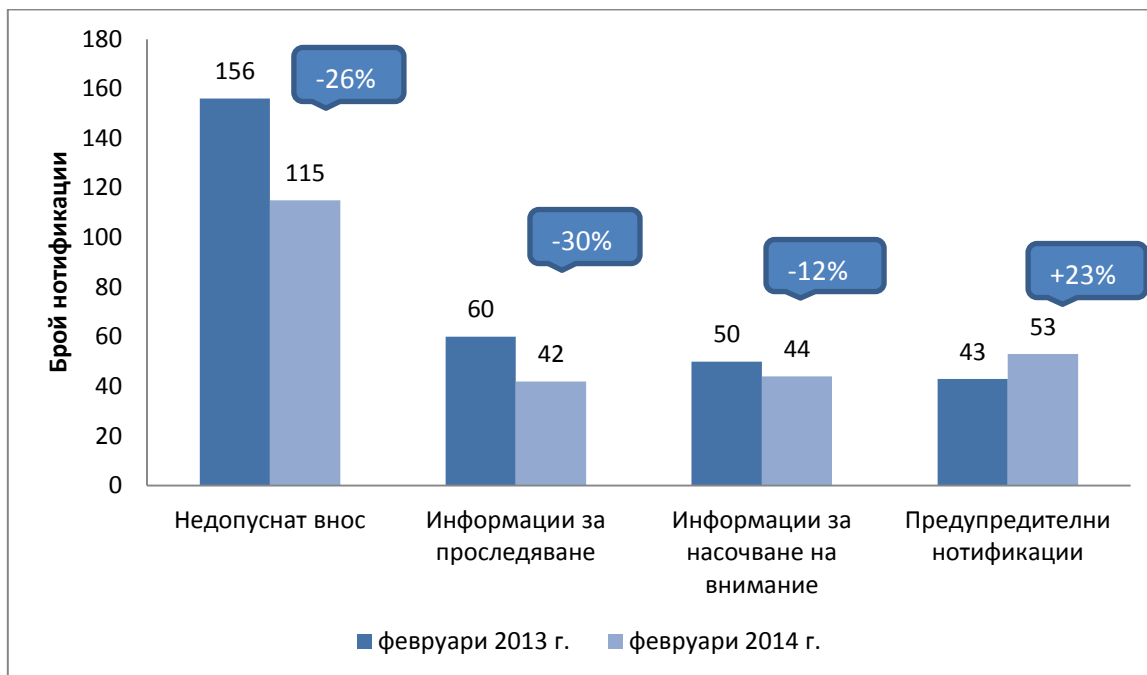
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2013г. – общо и по групи за м. февруари 2013 г. и м. февруари 2014 г.

На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-големият брой нотификации да бъде в групата на храните. Наблюдава се един спад при общия брой нотификации (-18%), при храните (-28%) и при материалите в контакт с храни (-24%). При фуражите за месец февруари 2014 г. се наблюдава едно значително повишение в броя на нотификациите (+200%).

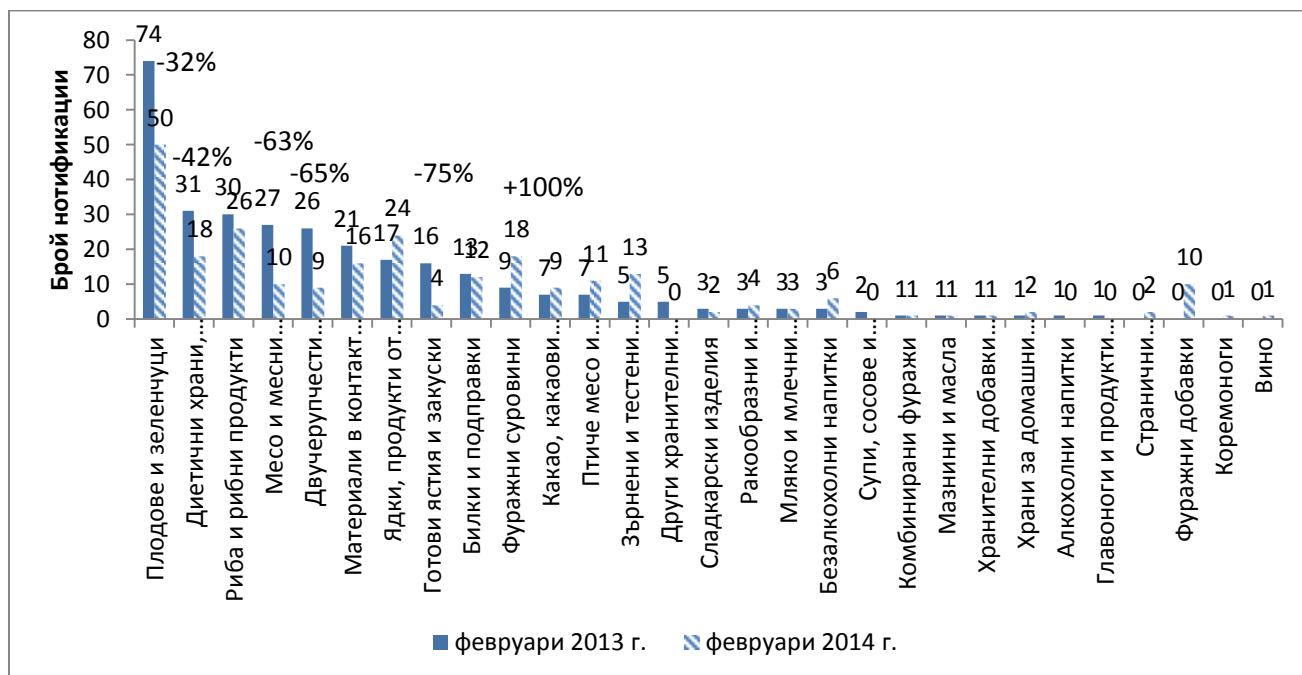
Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. февруари 2013г. и м. февруари 2014г.

На фиг. 3 нотификациите са представени по вид. Най-голям брой и в двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос. Наблюдава се известен спад при нотификациите за недопуснат внос (-26%), информацията за проследяване (-30%) и при информацията за насочване на вниманието (-12%). За сметка на това има повишение при предупредителните нотификации (+23%).

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид.

На фиг. 4 са представени данни за сравнение по категории хранителни продукти. Като цяло се наблюдава значителен спад в следните категории храни за месец февруари 2014 г.: „Плодове и зеленчуци“ (-32%), „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ (-42%), „Месо и месни продукти (различни от птиче месо)“ (-63%), „Двучерупчести мекотели и продукти от тях“(-65%), „Готови ястия и закуски“ (-75%). Отбелязва се повишение в категорията „Фуражни суровини“ (+100%).

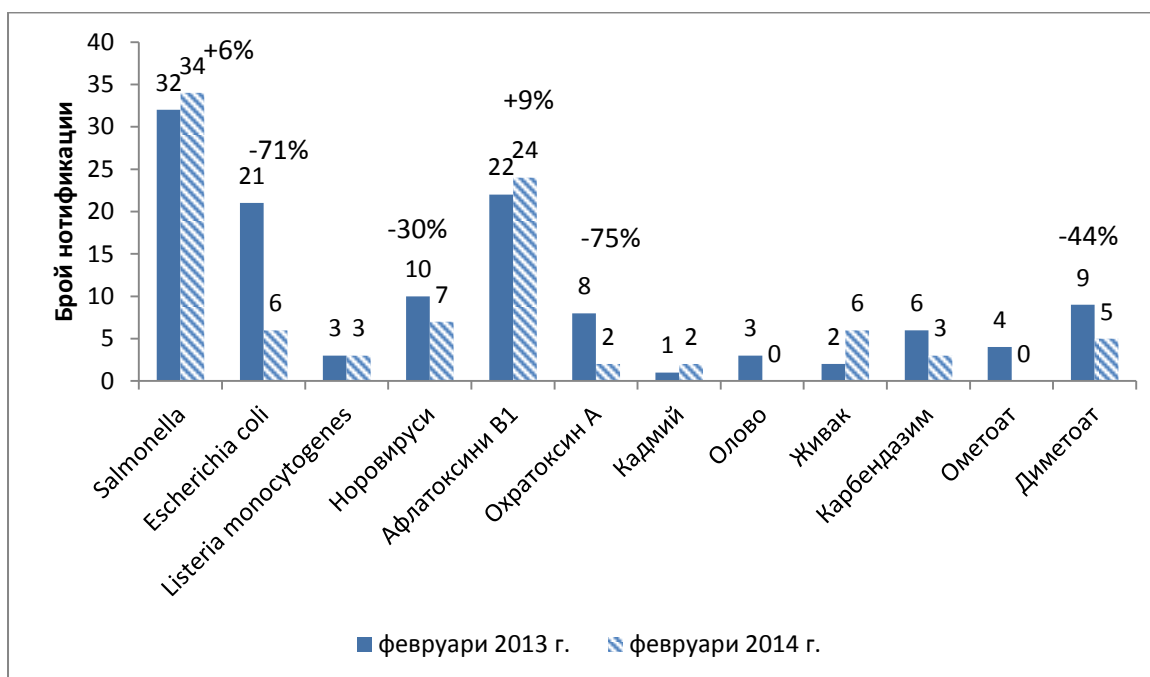

Фиг.4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От обобщените данни за месеците февруари 2013 г. и февруари 2014 г. може да се направи извод, че съществува тенденция за значителен спад в редица

основни категории хранителни продукти като: плодове и зеленчуци; диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни; месо и месни продукти (различни от птиче месо); двучерупчести мекотели и продукти от тях; готови ястия и закуски.

На фиг.5 показва сравнителни данни за някои основни причини за нотифициране. При патогенните микроорганизми се наблюдава следното: има слабо повишение при Salmonella (+9%), докато при Escherichia coli се наблюдава значително понижение (-71%), както и при норовирусите (-30%). Наблюдава се повишение при афлатоксините B1 (+9%), докато при охратоксина се наблюдава спад (-75%). При тежките метали се запазват ниски нива. При пестицидите се наблюдава лек спад, особено при диметоата (-44%).

Фиг.5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците февруари 2013 г. февруари 2014 г. може да се направи извод, че съществува тенденция за понижаване броя на нотификациите особено при патогенните микроорганизми, микотоксините и пестицидите. При тежките метали се запазват ниски нива.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация

незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/actualno-risk-evaluation.html>) и Националния фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „НСМОРПР“
26.06.2013г.